

עין משפט
נר מצוה

יח א מיי פ"ז מהלכות ביאת
מקדש ה"ב ה:

יח א מיי פ"ז מהלכות ביאת
 מקדש ה' ה':
 יט ב מיי פ"ח מהל'
 סנהדרין ה' ז' עוש"ע
 כ ח"מ ס' יד סעף ה':
 כ ג שוע' יד ס' רמז
 סעף לו בצהל:
 כא ד ה מיי פ"ז מהל'
 ביאת מקדש ה' ה':
 כב ז מיי פ"ח מהלכות
 אסורי מנזח ה' יז:
 כג ז מיי שם הלכה יג:
 כד ח מיי שם ה' יד:

תורה אור השלם

1. יֵצֵא מִחֶלֶב עֵינָיו עֲבָרוֹ
מִשְׁכִּיּוֹת לֵב:

תהלים עג ז

שיטה מקובצת

(א) וְהָיָה כִּי יִבְרָךְ לְבָן אֶת בָּרֶקֶת׃
 (ב) וְכִי יִיטַח בָּן בְּיָסֵב חוּט
 לְקוּצוֹתֵי׃
 (ג) וְכִי יִשְׁלַחֲטוּן אֶת וְתַלְמִידָיו אֲרָמִים
 וְאֶת הָאֲמָתִים׃
 (ד) וְכִי תִהְיֶה מִן הַתָּמָר מִסְדֵּרֵה׃
 (ה) מִיֵּטֶס הַפֶּסֶק מִסְדֵּרֵה׃
 (ו) שִׁיבָל אֲשֶׁר בָּרַח אֲחֵר מֵהָאֵל׃
 (ז) וְכִי יִמְסַב בְּרִיעֵהוּ׃
 (ח) וְכִי יִשְׁמָעוּ מִן הַבְּעֵל׃
 (ט) וְכִי יִרְבֶּה שֵׁן בֵּית הַשְּׁלֹחַן׃
 (י) חֶלֶב אֲשֶׁר יָמוּס עַל הָאֵל׃
 (יא) וְכִי יִהְיֶה אֶת הַתְּרוּיָה׃
 (יב) וְכִי יִהְיֶה אֲמָר בְּרֵי אֲדִירֵי׃
 (יג) אֲמָר עֲלֹא חֵן רַבָּת׃
 (יד) נִמְחָק׃
 (טו) יֵן עָלָן חֵן רַבָּת׃
 (טז) בְּרָקָא מִן הַשְּׁבוֹר׃
 (יז) חֲבִית הַלֵּבָנִי מִנְחָק׃
 (יח) הַחֶלֶב לִירוֹ הַסֵּדֶר׃
 (יט) בִּרְדִּיקָא אֲחֹרֵי בְּעִמְמִים׃
 (כ) שְׂמַנְכֵּם שֵׁן זָק׃
 (כא) דְּרֹכֵי שְׁעִינֵי׃
 (כב) רִפְרֹאֲתָא׃
 (כג) מִן׃
 (כד) לְבָרוּקֵי׃
 (כה) וְאֲמָתֵי הָאֵל יִכּוּל לִיבֵרֵי׃
 (כו) רַחֲמֵי בְּרִישׁ אֵל לְבִירֵי׃
 (כז) מִתְּהֵיבָה בְּנוֹן דְּלִית׃
 (כח) מְזֻמְרִינִי מְעֻבְרִין׃
 (כט) אֲדָמְרִינִי מִנְחָק׃
 (ל) שִׁבֵּר יִירוֹ׃
 (לא) חֶלֶב שְׂמָחֵה׃
 (לב) שְׁתַּחֲוִי׃

רבינו גרשום

[illegible]

וְסִימָנִיךָ בִּרְקָא. משמע דהוּ מוֹס קְבוֹעַ וְתִימָה דַּפֵּי מִי אֶשְׁחֹז (גיטין סט.) יֵשׁ רְפוּאוֹת יֵי לְבָרְקָא וּצְפָרְקָה הַמּוֹלִיט יֵין (שבת עה.) נָמִי אֲמַרִי כוֹחֵלִין לְבָרְקוּתִי וְיֵי לְדַהֵם מִיֵּירִי בְּמַשְׁמָשִׁין וּצְאִין קוֹדֵם שְׁנָבְעוּ וְכֵן נָמִי ^(ז) וְצִירִין לְמַדָּא אֶקוּשִׁי אַחֲרֵיתִי דַּהֵם

בפרק המולי' יין קמני (ג"ו ס"ז) דס
כדי לנחול עין אחת שך כוחלין
(ליחזור) ^טליארוך ^זוצמספספתא דשפתא
גרס' להו ובמספספתא במילתין
(פ"ד) תבז אורז במקום חורור וממע
דהכל אלד ותחורור הקצוע חשיב נשמת
מוס ומיהו איכא למימר דבשבת
ממיירי בנאות שאינו קצוע ועוד יש
למתן דהיכא דאין מתרפא מאליו
חשיב מוס והא דקאמר לקמן גבי
מוס הקצועים דאס עובר
כמסמילין אותו לח ויש של גשמים
לא היו היינו אינו ו רמיהם חזק

אלא צדיקה ונסיון אס הם קצונים
אס לאו אלז רפואה גמורה יכולה
להעביר מוס קבוע מדע דלקמן
(דף נט:) אמרינן גבי נפסם הוינן
נפסם ולא ניטל דניטל חוזר לאיתנו
וייתר ^מ וכן נפסם נמי הוי יכול
ליטלו וייתר ^מ לזי דכי נפסם תחלה
אין לו תקנה וקלם יש לדקדק מילתא
למצינא צאורייתא והוי מוס כדלקמן
(דף מה.) והיא חזוית המלצית וצ"ק
בפרק מרובה (דף פ:) משמע דיש
לה רפואה כדאמרינן מתיעינן על
ההיטוב שצבת ומוקי לה בחזוית
ההמלצית דלח מצחון שבת מצפנים
ומיחיה יש לפרש דאש שמתיעינן לאו
שמתפרע אלז שלח תוסף דמה
נפשא אין לה רפואה דלמרינן לקמן
שמתלפת והולכת עד יום המיתה
וכתיב נמי אשר לא חוכל להרפא ומיחיה
יש לדקדק מיכלת דמצינא ^ו והיא
מוס כדלקמן ותמן צפ' המולא תפילין
(עירובין א.) חותמין יצלת במקדש
וכן חותמין יצלת ^{יש} בצסם (פסחים
סא:) אלמא יש לה רפואה בחתמין
וחשבי מוס ואין להעמידה ^{יש} דלית
בה עס דתלמודי בעלמא הוא כדלקמן
ומיחיה יש להעמידה יצלת שצעין ודלית
ציה שער דאין שוטטין עלה לא
במקדש ולא במדינה ואע"ג ^ל דלמרינן
בעירובין (סא) לחי ויבשה יד וכלי
הכל שייך יצלת שצעין: ^א קודם
מעשה אברה שומעין ^ל. אמר ר"ת
דלא אמרינן הכי אלז היכא דלרין
לאתה הוראה כי הכא וציצמות צפ'
הערל (דף עו.) גבי חגר חרצ
כישמעאל וצפרק נושאין על האנטסה
(ציצמות מס.) גבי גר נושא אשת אחיו
מאמנו וצריש עשרה יוחסין (קדושין ע:)
גבי עובדא דרבי יהודה דכל דלמר
מגית שמונאלי אחינא עבדא הוא
שהיה נראה ^ל לרבי יהודה שאומר
כן לפי שהקנינו: ^א יצא מחבב
עינימו. לפי הדרכה לכן שצעין קורין
חלל כדפי' בקומטוס שסס שומן העין
ורוואה לומר שיהא הרשע למרבות
רעה מרוב שומן שצעין אלז פשטיה
לקרא רואה לומר שיהא העין צולט
לחון מרוב שומן ^ל שבתוכו:
שיח

שמע דאמר רב אידי בר אבין אמר רב י
אלול ותשרי יבש דלמא פירי דאלול
באדר גיסין וכמה מאכילין אותו אמר רבי יוחנן
הכורגרת אמר רבא בעי במערבא כגורגתא

אותה. או שאכל יבש של שדה של גשמים ואח"כ אכל הלח ועדיין לא נתרפא אפי' כן אינו מום

מֵאֵי הַרִּים אָמַר רַב פַּפָּא תוֹרָא בְּרָא דְעֵינָא:

דק תבלול: ת"ר דק משוקע הרזה מוס א
אינו מוס והתניא איפכא לא קשיא הא
בשחור הא בלבן * והא אין מומין בלבן אלא
הא * בדוק לבן הא בדוק שחור דאמר רבה
בר בר חנה סח לי [ר'] יאשיה דמן אושא * דק
שחור משוקע הרי זה מוס צף אינו מוס דק
לבן משוקע אינו מוס צף הרי זה מוס
* סמינך ברקא: חלזון נחש * ועצב: איבעיא
להו חלזון הוא נחש או דלמא חלזון או נחש
ת"ש דאמר רבה בר בר חנה סח לי *
דבי יוחנן בן אלעזר זקן אחד היה בשכונתו
ור"ש בן יוסי * לקויא שמו ומימי לא עברתי
לפניו פעם אחת עברתי לפניו אמר לי שב
בני שב חלזון זה מוס קבוע * לשחוט עליו
וזהו נחש שאמרו חכמים ואע"פ שאמרו * אין
אדם רואה מומין לעצמו אבל מורה הלכה
לתלמידים ותלמידים * מורין לו * והאמר ר'
אבא אמר רב הונא * יכל תלמד חכם שמורה
הלכה ובא אם קודם מעשה אמרה שומעין לו
ואם לאו אין שומעין לו איהו גמי מורה ובא
היה מעיקרא: איהו תבלול לבן הפוסק * את
הסירה: מתני' מני רבי יוסי היא דתניא לבן
ונכנס בשחור שחור ונכנס בלבן ה"ז מוס
דברי ר"מ ר' יוסי אומר ילבן ונכנס בשחור
ה"ז מוס שחור ונכנס בלבן אינו מוס * שאין
מומין בלבן אמר רב מ"ט דרבי יוסי דכתיב
* יצא מחלב עיניו תרבא דעינא איקרי עיניו
סתמא לא איקרי ור"מ מ"ט * מה לשון תבלול
דבר המבלבל את העינים: מתני' חורזור
יהמים הקבועין איזהו חורזור הקבוע כל
שששה שמונים יום * ר' חנניא בן אנטיגנוס
אמר * בודקין אותו ג' פעמים בתוך שמונים
ימים ואלו הן מים הקבועין אבל לח ויבש של
גשמים לח ויבש של שלחים * או אכל היבש
ואח"כ הלח אינו מוס עד שיאכל * הלח ואח"כ
היבש: גמ' מתני' מני רבי יהודה היא דתניא
חורזור קבוע ארבעים יום ומים * הקבועים
שמונים יום דברי ר"מ ורבי יהודה אומר
חורזור * שמונים יום ואלו הן מים הקבועים
אכל לח ויבש של * * בית השלחין או
שיאכל יבש ואח"כ אכל הלח * אין מוס עד
שיאכל יבש אחר הלח וישנו ג' חדשים והא
* תרוייהו תננהי אכל לח ויבש של גשמים
לח ויבש של בית השלחין חסורי מיחסרא
והכי קתני אכל לח ויבש של גשמים ה"ז מוס
בית השלחין אינו מוס ודגשמים גמי אכל
יבש ואח"כ אכל לח אינו מוס עד שיאכל
יבש אחר הלח וישנו ג' חדשים איני *
* והתניא והא רב אדי בר אבין אמר רב
יצחק בר אשיאן אדר גניסן לח אלול ותשרי
יבש * אימא אדר וחצי גניסן לח אלול וחצי
תשרי יבש: איבעיא להו לח בזמן לח ויבש
בזמן היבש או דלמא לח ויבש בזמן הלח
אבין אמר רב יצחק בר אשיאן אדר
דלמא פירי דאלול ותשרי מאכילנא ליה
ותו אמר רבי יוחנן משום רבי פנחס בן
בעי במערכא כנורגות * בסעודה ראשונה
או

והיה בעיני דק והיה מראהו כמלון ואמר חלון זה וכו'.

על אלו מומין פרק ששי בכורות

תורה ברא דעניא. שורה חלואה של עין היינו י"ז בת עין המסכה:
 אמת העין: דק משוקע. דק המשקע אמת העין הרי זה מום:
 אלא בשחור הא בלנן. השתא קס"ד דמוקים חדא בשחור של
 עין ומדא בלנן של עין: וסימנך ברכא. מ"ילא דהוי לבן וקף
 והוי מום הכא נמי סימן זה יא"ה
 י"ז בדוק דלנן וקף הוי מום:
 ברכא. י"ז כגון השוכר אמת החמור:
 ובדריקה (ב"מ דף ע"ח.) זקן אחר.
 כהן היה: לא עשרים לפניו. שגדול
 הדור היה: חלוון זה. כבוד היה לו
 לאתו זקן והיה לו חלוון צעירים:
 שמורה הלכה. ה הלכה חדשה שלא
 שמעוה מאחר: קודם מעשה.
 קודם שזא מעשה ההלכה יא"ה בידו:
 שומעין לו. ועושין מעשה: אין
 שומעין לו. דנשכיל המעשה אומר.
 והכא מאן צ"ת ליה בשמאי דלאמר
 דמוס קבוע הוא: מפניכן דקמי'
 אין מום בלנן רבי יוסי היא: יא"ה
 מחלז עינימו. יא"ה רשע לתרבות
 רעה מרוב שומן שצענו ושומן העין
 בלנן הוא: דבר המבלבל שפוסק
 הסירא ומעבר השחור והלנן כל
 היכי דעבר הוי מבלבל: מבתני'
 חורביו. חולי הוא שיש (י) טיפין
 לזנוס דיוני: (ה) הפגיונות אחריו

[קאין] אַחורוויר וואָמיס: **בּוֹדִיקִין**
 יאָ ג"פּ **בְּסוֹךְ שְׁמוּנִים יוֹס.** וואָס
 לֹא בִדְקִיחוֹ א"ע"פ (ט) שְׁמוֹס יאָ מִנְאָה
 שֶׁסּ בְּיוֹם שְׁמוּנִים לֹא הָיוּ מוֹס דְּשִׁמְאָה
 בִּינְתֵּים הֵלֵךְ לוֹ וְחֹזֵר שָׁן דְּרָבוּ:
 מִיס. ^{יז} שְׁעִינִי נִטְפּוֹת מִיס:
 אלוֹ הַסּ הַמִּיס קִבּוּעִין. **לְמוֹר**
 בְּמֵאִי יִדְעִין אִי קִבּוּעִין הֵן הָן
 עוֹבְרִים: אַלֵּל נָה וִיבֶשׁ שֶׁל גִּשְׁמִים.

אם האכיליהו לרפואה תנן ומספוקא שקורין פ"א: לת. הגדל גניסן ויבש הגדל בשתרי כדמרשא בגמרא והאכיליהו ציחד לת ויבש של גשמים הגדל צדשה ציחד לת ויבש דקגי ליה בגשמים: או לא ויבש של שמים. קרקע שארכה להשקות: או שלא אכל לא ויבש ציחד אלא אכל יבש ואח"כ אכל לא לרפואה אין זה דרך רפואה יא א"ע"פ שלא נתרפא בכך אינו מוס עד שיאכל יבש אחר הלל דו היא דרך רפואתו ואם לא נתרפא אין מוס: גמ' מסני. דקמני חורור קבוע שמונים יום רבי יהודה היא: אכל לא ויבש של ציח כעל. שאין צריך להשקותו ההוא הו רפואה: ולא

הלא יבש מים אין מים עד
וישנו ג' חדשים והא
לח יובש של גשמים
האין חסורי מיחסרא
של גשמים ה"ו מום
ודגשמים גמי אכל
וינו מום עד שיאכל
ג' חדשים אינו (א)
בר אבין אמר רב
יסן לח אלול ותשרי
גיסן לח אלול וחצי
ו לח בזמן לח יובש
לח יובש בזמן הלח
ק בר אשיאן אדר
שרי מאכילנא ליה
שום רבי פנחס בן
בסעודה ראשונה
או

ותשרי מאכילין ליה באדר וניסן: וכמה מאכילין אותו. מן הלח ומן היבש אפי' בגרוגרת
ה וכו'.

מסורת הש"ס

(א) ועינך, (ב) לעיל להלך, (ג) בימות עז, ודף זה. קדושין (ד) לקמן מהלך, (ה) ויבטלו (ו.א.) [מלך והמלך משלם] ויבטלו הכנה וכן לקמן בסמוך [לחלף], (ז) כחן (ח) בספרא: בגרורות, (ט) כחן מזה"ד רמז שענין טעמות מים ואח"כ מזה"ד הקדושם ויבטלו ששנאלם הם החורווים ביום כי"ז י"ק, (י) בספרא: בגרורות, כי"ק, (יא) גי' ה"ק ויבטלוהו גרסין להו חורווה בנקום ילדור משמע דחביל אחד וחורווה חשיב לקמן מום קבוע ומיחר כי"ז כחל, (טב) א"ע"ג דשנפגם י"ק, (טג) כחוריותא (יד) כחוריותא

הגהות הב"ח

(ה) במשנה של שלחם אלכ
 וואס ווארע אכל אלע אינע
 מינס עד שפאלע (הלא ווארע)
 היינטע תאמי' ווי' צו סא'
 הייבש אחר הלא: (ו) גמ'
 ואלו לא שיל קאבערען וואס
 נא ווינט גאט בית הבעל
 ואלא לה ויבשל גאט בית
 השלחן וכן און זה מוס:
 (א) עס אינע וואס אמר ר' רמיי'
 יאדע רב אצנ: (ד) רש"י
 חזרונו וכן עס מוס:
 טיפול לבנות ענין התרגום
 לכן חידו הסיד: (ה) ד"ה
 ויבש צינח וכו' שיעבדו עליו
 כ: ענין:

בליזון העש"ם

גמ' והא אין מוסיף בלבן.
ע' לקמן מ ע"צ תד"ה והא:

לעזי רש"י

מ"ל"א. כתם בעין.
פיצ"א [פיי"ן]. מספוא.

מוסף רש"י

[illegible]

רבינו גרשום (המשך)

עין משפט נר מצוה
לא א מיי פיל מהל' פסה"מ הלכה טע: לב ב מיי פיל מהל' מעה"ק לב ג מיי פיל מהל' פסה"מ הלכה ז: לב ד מיי פיל מהל' מעה"ק הלכה יג: ה (מיי' פין מהל' בית המקדש הלכה ח ועיין בבי"מ): לה ו מיי פ"ב מהל' אסורי מוצה הלכה ד טור י"ד סימן טע: ז (מיי' טס ט"ע טס ספי' ב כהנא): לו ח מיי פ"ב מהלכות זניז' הלכה ו טו"ע' א"ח סי' יא ספי' י: ז

תורה אור השלם וַלְקָח מִדָּם הַפָּר וַהֲדָה בְּאֶצְבָּעוֹ עַל פְּנֵי הַזִּבְחָהּ קִדְמָה וְלִפְנֵי הַפָּתָח יָהִי יָדוֹ יָשֹׁב עַמּוּמָ' מִן הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ. וְקִרָא טו' ד' שֶׁהַתָּמִים וְכָר בן שָׁנָה יִהְיֶה לָכֵם מִן הַדְּבָרִשִׁים וּמִן הַעֲדוּטִים שֶׁמִּית בִּי ה' וְעוֹדֵה וְכַתוּת וְתוֹרָה וְכִרְתּוּת לֹא תִקְרִיבוּ לָךְ וְהַזְבַּחֲכֶם לִב כֹּד תַּעֲשֶׂה: וְקִרָא כב כד לְעוֹי רש"י
רטיירט"ר ׀ ריטירייט"ר׀.׀ מתבודד, מכורז.

מוסף רש"י

- וַלְקָח מִדָּם הַפָּר וַהֲדָה בְּאֶצְבָּעוֹ עַל פְּנֵי הַזִּבְחָהּ קִדְמָה וְלִפְנֵי הַפָּתָח יָהִי יָדוֹ יָשֹׁב עַמּוּמָ' מִן הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ. וְקִרָא טו' ד' שֶׁהַתָּמִים וְכָר בן שָׁנָה יִהְיֶה לָכֵם מִן הַדְּבָרִשִׁים וּמִן הַעֲדוּטִים שֶׁמִּית בִּי ה' וְעוֹדֵה וְכַתוּת וְתוֹרָה וְכִרְתּוּת לֹא תִקְרִיבוּ לָךְ וְהַזְבַּחֲכֶם לִב כֹּד תַּעֲשֶׂה: וְקִרָא כב כד
- שֶׁהַתָּמִים וְכָר בן שָׁנָה יִהְיֶה לָכֵם מִן הַדְּבָרִשִׁים וּמִן הַעֲדוּטִים שֶׁמִּית בִּי ה' וְעוֹדֵה וְכַתוּת וְתוֹרָה וְכִרְתּוּת לֹא תִקְרִיבוּ לָךְ וְהַזְבַּחֲכֶם לִב כֹּד תַּעֲשֶׂה: וְקִרָא כב כד
- וְעוֹדֵה וְכַתוּת וְתוֹרָה וְכִרְתּוּת לֹא תִקְרִיבוּ לָךְ וְהַזְבַּחֲכֶם לִב כֹּד תַּעֲשֶׂה: וְקִרָא כב כד

לעזי רש"י
רטיירט"ר ׀ ריטירייט"ר׀.׀ מתבודד, מכורז.

מוסף רש"י

הצורם. אקריג'י, דעיו מוס, דמן (לעיל ג). נפגמה אזוי גני מוס, ואחר כך קיבל דמו. דהא ציה מוס צין שטיטע לקבלע (ובוהים ביה). דער שדיה כבד. צ"ק שיהא שלם נשעת קבלה נשעת שמיטע (טס). תהום בן שנה בשעת שמיטה. דכתיב (שמות י) תסעו על השם, דעייט שמיטע, תמקין ליה טס תמים וגו' (ובוהים טס). שנשטיירי מוקד. נשעת וריקע, אלל אלס טעמל כל הכשר והתלל או שאכל לא חרקה. ר' יהסעו לעטעמיי דרירט נשית עולותיך הכשר והס, אלס קר נשר אין דס (טס, טס) ודס ונזחם (דכתיב יד) ודס ונזחין יפקר והכשר תחלל, חוקיקן הכמוז וז לזס (טס קס). כדית בשר או כדית חלב. דכתיב חוקי הכסן אלס דהס וגו' וסקיורי תהלל, לע"פ שאין עבר זורק עזרי אלס דהס (ובוהים טס). זורק אלס דהס. דקרינע ציה הכשר ודס (נחמות ב). בביצים ויהא דמחמ' גיד ודלי גלוי הוה (קדושין כה). אף בביצים. ולא תמאז מוס טעון הוה דודלי מינכר (טס). מעוך וכתות אף בביצים. דעמכרע טי' (טס). כרות, כיוצן חוטיין שטייטס גלויין כסן כסותן ומעוררס נחמק'ס ואיין נחמקן לגמרי. כסות ציד לגמרי ועיין תליין נזחם. נמוק רוי טפי מכות, כלאמריין נמנמות (טו). לטואל נמוק אחר כורת חסי, אלאמ' נמוק רוי טפי מכות (טס). העריה. שפט בית המשולש כמה ייהא צה מגדיל לצד הענף שאינו גדיל וקאמרי צית שמאי ד' אלכצעות והשתא הידור ז'זית ט' שליט גדיל וצ' שליטי ענף הוי גדיל ארצע אלכצעות וענף ח' אלכצעות י"צ אלכצעות צין הכל ט' וכן משמע וד' של לנן על ד' אלכצעות ופפרק התכלת צענף לצד מן הגדיל ארצע אלכצעות ולפירושו הידור ז'זית שתי

למ:

והאמר רבי זירא אמר רב הצורם. צפרק שני דזנחים (דף כה): גרסי' דתניא האורס: **בולץ** בגיד ט' ולא צצזיטס. ומיהו סיפיה דקרא דצארלכס לא תעשו איירי אפי' צצזיטס ככ"מ שמסתרים דלפני ע"י שתייחסם אסרי' צפ' שמונה שרזיטס (שבת דף קי): וגצי מוס הוה ללא חשיב מוס שגנלוי ילא כדפירש טעמא צמקוך ט': **או שראש הזנב מפצץ את העצם**. פי' צקונטרס שנקלף העור והכשר ונשאר העצם מגולה כמו אשר פלל וקשה ^טדצלשון משנה והש"ס הוה ליה למימר ונקלף וגרלה אפרש שמפצל את העצם לשנים כמו מפוללות דגצי קרניס חולין (נע): שמפוללות לכאן ולכאן (וההס) צתוספתא (פ"ד) יט קתני או שיהיה ראש הזנב מפולל לשני עצמות: **במה חוטיין הוא נותן ב"ש אומרים ארבעה**. צ"ק לדקדק אלס

ד צין הכל או ארצע וד' וד' לתכלת וגס אלס מייירי קודס כפילות דכי מיעייפי הוי שיתסר והוה השתא הנך ח' חוטיין דעצדיין לשס לנן יט פירוש דכצית שמאי פסקיין צהתכלת (נמנות מא): ואס נפסק אחד מהס פסול ואע"ג דמכשרינן דלאגרדוס תכלת וקס אלנן דהני כוליהו לשס לנן הס יז וז משמע צספרי צפרשת כי תלא דארצע חוטיין לכל מין ומין קאמר דקמני התס כמה גדליט נעשות אין פחות משלשה חוטיין כדצרי צית הלל צית שמאי אומרים ד' חוטיין של תכלת וארצעה של לנן ט' על ד' אלכצעות והלכה כדצרי צית שמאי ומיהו מהא' דהתכלת רצ יתמיה מדיפתי רמי תמניא דליינן צתמרי מר צריה דרצינא עצידי כי דידן משמע צרוכס יט עושים כמר צריה דרצינא ושמא היה מפרש ארצע ללנן וארצע לתכלת דקאמרי צית שמאי היינו לצתר דעייפיניהו דהיינו שנים מכל מין קודס שנכפלו ולפי זה מה שאנו עושין נכפשו הוי פלגא לשס לנן ופלגא לשס תכלת ומיהו שלשה דקאמרי צית הלל על כרחינו קודס שנכפלו דג' לא משכחת לאחר שנכפלו ולא הוי השתא דומיא דד' יט לז"ש: **במה**. יט פירש צקונטרס תלויה למטה מכנף הדגד שהרי

אין נותנין אותה בשפת הבגד ממם אלא מגביהין אותה ג' אלכצעות יט צית הלל וד' צית שמאי וקשה לפירושו יט דלענין ט' מן הקרן הוה דמפשטיין תמלא קשר גודל ולא הזכיר לשס כמון שלשה אלכצעות אלא לאפוקי למעלה מג' ונראה כלשון אחר שפירש צקונטרס כמה תהא משולשת כמה ייהא צה מגדיל לצד הענף שאינו גדיל וקאמרי צית שמאי ד' אלכצעות והשתא הידור ז'זית ט' שליט גדיל וצ' שליטי ענף הוי גדיל ארצע אלכצעות וענף ח' אלכצעות י"צ אלכצעות צין הכל ט' וכן משמע וד' של לנן על ד' אלכצעות ופפרק התכלת צענף לצד מן הגדיל ארצע אלכצעות ולפירושו הידור ז'זית שתי

בעינן והיינו גודל: למאי הלכתי.

שהרי אין נותנין אותה בשפת הבגד אחד הוי אחת מארצע צטפת. ל"א יט

והאמר רבי זירא אמר רב הצורם. צפרק שני דזנחים (דף כה): גרסי' דתניא האורס: **בולץ** בגיד ט' ולא צצזיטס. ומיהו סיפיה דקרא דצארלכס לא תעשו איירי אפי' צצזיטס ככ"מ שמסתרים דלפני ע"י שתייחסם אסרי' צפ' שמונה שרזיטס

והא"ר זירא אמר רב ^ההצורם "אזן הפר ואח"כ קיבל דמו פסול שנאמר ^יולקח מדם הפר הפר שהיה כבר אלא כאן שחסרה קודם קבלה כאן שחסרה לאחר קבלה ולאחר קבלה קודם זריקה מי שרי ^זוהתניא ^זשה תמים זכר בן שנה יהיה לכם ^זשיהא תמים בן שנה בשעת שחיטה ומניין בקבלה והולכה והזייה ת"ל יהיה שיהיו כל הזיותיו תם ובן שנה תרגמא אבן שנה הכי נמי מסתברא דתניא ר' יהושע אומר ^אכל הזובחים שבתורה שנשתייר מהן כזית בשר או כזית חלב זורק את הדם שמע מינה ומי איכא מידי דבשעת שחיטה הוי בן שנה ובשעת קבלה והולכה הוי בן שתי שנים אמר רבא זאת אומרת שעות פוסלות בקדשים לימא כתנאי ^בומעוך וכתות ונתוק וברות ^דכולן בביצים דברי רבי יהודה בביצים ולא בגיד אימא "אף בביצים דברי רבי יהודה רבי אליעזר בן יעקב אומר כולן בגיד רבי יוסי אומר מעוך וכתות אף בביצים נתוק וברות בגיד אין בביצים לא מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר חסרון מבפנים שמיה חסרון ומר סבר לא שמיה חסרון ותסברא רבי יוסי מאי קסבר אי קסבר חסרון מבפנים שמיה חסרון אפי' נתוק וברות נמי ופי קסבר לא שמיה חסרון אפי' מעוך וכתות נמי לא אלא הכא במומים שבגולוי קמיפלגי רבי יהודה סבר מעוך וכתות הוי מומא דמיכווצן נתוק וברות הוי מומא דהא תליין ר"א בן יעקב סבר מעוך וכתות לא הוי מומא דמעיקרא נמי זמנין דמיכווצן נתוק וברות לא הוי מומא דמיכווצן נמי זימנין דתליין ור' יוסי סבר מעוך וכתות הוי מומא דהא ליתנהו נתוק וברות לא הוי מומא דהא איתנהו: **מתני'** ינפגם הזווב [או] העריה של נקבה במוקדשינן ינפגם הזנב מן העצם אבל לא מן הפרק או שראש זנב ^ה מפצל ^א ^ה (נקלפה העור והבשר והעצם נשאר) או שיש בשר מ מחוליא לחוליא מלא אצבע: **גמ'** א"ר אלעזר נפגם ולא ניטל כים ולא זכרות תניא נמי הכי ^ה נפגם ולא ניטל כים ולא זכרות אמר רבי יוסי בן המשולם מעשה ^ז בעינבל ^ב אחד שנטלו זאב וחזר לאיתנו: נפגמה הזנב מן העצם וכו': תנא אצבע שאמרו אחד מארבעה בטפח של כל האדם למאי הלכתא אמר רבה לענין תכלת ^ה דתניא "כמה חוטיין הוא נותן ב"ש אומרים ארבעה וב"ה אומרים שלשה וכמה תהא ^א משולשת ב"ש ושליש ^ט שב"ה אומרים אחד מארבע בטפח של כל אדם רב הונא בריה דרב יהושע אמר לשתי אמות דתנן ^ט שתי אמות היו בשושן

אלכצעות גדיל ארצע ענף: אלכצעות כחכיס כאלצע

הזכירו אלצע טי': כמה חוטיין. טי' הזכירו צצזיט: אלכצעות גדיל ארצע טי' אלא מגביהין אותה שלשה אלכצעות כמון הבגד יט' אחד הוי אחת מארצע צטפת. ל"א יט

על אלו מומין פרק ששי בכורות

האורס און הפר. כהן שמיח לאחר שחיטה: **שהיה כצר**. בשעת קבלת הדם ^ה היה שלם: **תרגמא** אכן שנה. הא דקמני שיהו כל הזיותיו אכן שנה קאי אבל תס לא בעינן אלא בשחיטה וקצלה: קבלה כשר: **כיום צשר**. דליכא כדי אכילת אדם: או **כיום חלב**. דליכא כדי אכילת מוצח: **זורק אלס דהס**. ואס לא נשתייר כלוס לא זריק דכתיב (דברים יב) ועשית עולותיך הכשר והדס אלס אין צשר אין דס. וקמני מיהא דלס נשתייר כזית וזיק ואין לך ממוסר גדול מזה שסמר כולה וקמני דזריק אלאמא הא דקמני כל הזיותיו אכן שנה קאי: **שעוס פוסלו**. וקאמני לאשמועינן דלס נולד טלה זה אשתקד צי"ד צניסן צח' שעוס ציוס יזכר עתה שישטענו ^ט קודס שעה תשעית דשעה תשעית פוסלת צו והוי כנכנס דשנה צניה: **הך צעיא דרב אחדדבי תנאי היא: צצזיטס ולא צניה**. כלומר אי צגיד נינהו מי לא הוי מוס הא ודאי טפי הוי מוס דגיד צגלוי הוה יומר מן הביצים: **כפוס**. צכתמו צאצנים עד שנימוח: **נפוק**. ציד לגמרי אלא שעדיין תליין צכים **כרוס**. צסקיין ועדיין תליין צכים ומעורין קלט דכרות הוי צציר מנמוק כלאמרן צפירקיין דלעיל (דף לג): להציא נותק אחר כורסת. טעמא דר' יוסי מפרש לקמן: **נונן צגיד**. לא צצזיטס: רצי יהודה סגר חסרון מצפנים שמיא חסרון: **אלא הכא צמומין שצגלוי פליגי**. ט' דכולי עלמא חסרון נפגמני שמיא חסרון מאן דפסלי צצזיטס לאו משוס חסרון אלא משוס מוס: ^ט דקסליין. תולות ונמצטות צכים ונרלין צמחון שאין אדוקות למעלה: בעינן חס בשעת זריקה: זאת זימנין דנונן. ^ז רטיירט"ר אפי' כשהי צריאות: **דהא ליסנאס**. וחסרון הוי: **מתנ'** **הווצן**. זהו נרתיק שהכיס' כחיו צו: **ועריה של נקבה צמוקדשינן** צשאר קדשים שיש צהן נקבה דליכא נקבה נפגמה העריה יט הוי מוס: **מן הפרק**. אלס נפגס צין הפרקים מעלה ארוכה אלס לא נחמק כל הזנב אלא נפגס מעט: או **שראש הונז מפזיל אלס העצם**. ראש ^א יט התלוי למטה נקלף העור ונשר ונשאר העצם מגולה צוב אין מעלה ארוכה הואלי וצראש הונז הוא. מפצל כמו אשר פצל (צראשית ג): **גמ'** **נפגס**. הווצן הוי מוס ^ה יט לא דהר צריא: **ולא ניטל**. דניטל לא הוי מוס דחוזר לאיתנו: **כיס**. אלס נפגס הוי מוס אלל זכרות גיד עצמו שנפגס ^ה לא מוס הוה דמעלה ארוכה: **שנטל זאב**. אלס כל הווצן **אלצע שאמרו וכו'**. ולא ידעינן השתא היכא קאי ולהכי צעי למאי הלכתא אמרו: **אחד מארצעה צטפת**. לפי שאין האלכצעות שות דלאמריין צמנמות צפרק התכלת (דף מא): **טפח דלורייתא ד' אלכצעות** (ומיתלח אצלצע) ^ט וקאמר הכא דהיכא דהיכא **אחד מארצע** צטפת של כל אלס **משולשת**. תלויה למטה מכנף הבגד

הדר בריא: וכן מלא אצבע בן פרק לפרק הוי מוס: נפגם הזווב הוי מוס ולא ניטל דחזור וגדל. וכן נפגם הכיס דהיינו וכן הוי מוס דהוי בגליי ולא נפגם הכזרות הדיר עצמו משום דהוי בסתר והדר בריא: שנטלו זאב לזווב ואחרי' חזר לאיתנו לכמות שהיה: אחד מארבע בטפח של כל אדם. כדאמרי ארבע בגדול: וכמה תהא משולשת. כלומר כמה ארך יוא הגדיל: בישא ד' אצבעות ולהכי קאמר כמה תהא משולשת גדדיל הוא שלישי מן הענף והוי הענף ח' אצבעות וכולו ג' טפחים שון וזת ומהכא לפיכך משך הציצית וזת דבמנחות לא ילפינן כמה ארכו. ואכן ציצית עבדינן ככ"ש ד' חוטיין וד' אצבעות גדיל: ורב הונא אמר אצבע שאמרו לענין אצבע

מסורת הש"ס

א) ונחמס דה: [ע"ש ט. ע"ש], ב) [ע"ש ט. ע"ש], ג) [ע"ש ט. ע"ש], ד) קדושת דה: [נחפסותא וזי"ג], ה) קדושת פי' הי"ד, ו) זאת העלם יבמות פי' הי"ד, ז) זאת העלם כז"ל וכן קאמא צמשהה צנחשניות ועי"ע הטעמא צצהרא"ש], ח) ל"ג, ט) נמנות מא:, י) כלס פי"ו מי"ט נמנות מא. פסחים פו., יא) גי"א ודכ"ע חסרון מצפנים לא שמיא ט' צ"ק, יב) גי"א שהגיד של כהמה צ"ק, יג) צ"ל צמולתא [ע"י ה' זאב בן אריה], יד) גי"א דלפני ע"י שפית סוס עקריין אסריין כי צ"ק, טו) [ע"י מוס' שבת קול. ד"ה להציא], יז) גי"א דליין אלסן משנה וספי'ס וס"ל כי ופי' כהרא"ש צ"ק, יח) של ד' ד' אלצעות כי צ"ק, יט) להקיות מן הקין הוה דלמרינן ע' כמלא צ"ק, יט) גי"א וכן משמע כספרי דו' של לנן של ד' ד' אלצעות כי תלויס הענף כי צ"ק.

הגהות הב"ח

א) בבבבבבב או שללללללללל מפצייל עצם או שוס צמר בין חרולאי כל"ל יזימות נקלף העור והכשר והעלם נשאר נמחק: ב) גמ' מעשה צעניל באחד: ג) שם וצ"ה אומרים שלש ושלש צצ"ה אומרים: ד) רש"י ד"ה שהיה כצר וכו' דהס היא שנט: ט) ד"ה' או שראש וכו' ראש הזנב התלוי וכו' אשר פצל הס"ד ואחרי' צ"ל ד"ה צין חרולאי לחוליא מלא אצבע שחורליות של זנב חרוקות זו מזו מלא אצבע דהיינו ורחב אגודל: ו) ד"ה נפגס וכו' דלא: ז) ד"ה כס וכו' לאו מוס:

רבינו גרשום

הצורם און הפר. לאחר שחיטה קודם קבלה: והזייה ^א דמשקוף ורטי מוורות תרגומא אבן שנה. כלומר דלכל הזיותיו בעינן שיהא בן שנה אבל תמים לא בעינן דלדיויה אלא עד שעת קבלה: הכי נמי מסתברא. דלא בעינן חס בשעת זריקה: זאת אומרת שעות פוסל בקדש. כלומר אם בשעת שחיטה היה בן שנה מעט לעת וביין שחיטתו לזריקתו שהה שעה או שותם בשנה האחתות הוי פסול: ר' יהודה אומר בביצים ולא בגיד. אף בגיד טפי מתחזי אימא כולן אף בביצים: דמר סבר. ר' יהודה דקאמר בביצים סבר חסרון בפנים שמיא חסרון ור' אליעזר סבר לא שמיא חסרון: ותיסברא. דבחיכי פליגי ר' יוסי מאי קסבר כי: אלא הכא במומא שבגולוי פליגי דר' יהודה סבר מעוך וכתות אפי' בביצים הוי מומא שבגולוי דהא כווצן בתר הכי: ונתוק וברות. אף בביצים הוי מומא דמעיקרא דהא תליין הביצים ככיס למטה יותר מבחיחלה: ור' אליעזר בן יעקב סבר. הני בביצים לא הוי מוס שבגולוי דהא מעיקרא כשהיא תמימה זימנין דכרוצן הכיס שהצירים עולים למעלה בבטן וכרוצין הכיס וזימנין דנחתין ותליין והוי הכיס ארוך הלכך לא הוי בביצים מומיין שבגולוי אלא בגיד: ור' יוסי סבר מעוך וכתות אף בביצים הוי מומים שבגולוי דהא ליתנהו שהרי נמוחו: ונתוק וברות. בביצים לא הוי מומיין שבגולוי דהא איתנהו לביצים ומעיקרא נמי זימנין דתליין אבל בגיד הוי מוס שבגולוי. והכי הוי כרות בביצים כגון שקרע הכיס מעט וברות הביצים והדר תפור לכיס ונשאר הביצים כרוחיים בכיס: נפגם הזווב. היינו אותו הכיס שהגיד מונח בו: והעריה של נקבה במוקדשינן שנפגס סביב הנקב. ולהכי נקט נקבה במוקדשינן משום דנקבה כבכור ליכא: מן העצם הוי מוס דלא דרר בריא אבל לא מן הפרק שבי' צעם לצעם דהדר ובראי: מפצייל. אלס העצם הוי מוס דהוי מוס נפגם הכיס דהיינו וכן הוי מוס דהוי בגליי ולא נפגם הכזרות הדיר עצמו משום דהוי בסתר והדר בריא: שנטלו זאב לזווב ואחרי' חזר לאיתנו לכמות שהיה: אחד מארבע בטפח של כל אדם. כדאמרי ארבע בגדול: וכמה תהא משולשת. כלומר כמה ארך יוא הגדיל: בישא ד' אצבעות ולהכי קאמר כמה תהא משולשת גדדיל הוא שלישי מן הענף והוי הענף ח' אצבעות וכולו ג' טפחים שון וזת ומהכא לפיכך משך הציצית וזת דבמנחות לא ילפינן כמה ארכו. ואכן ציצית עבדינן ככ"ש ד' חוטיין וד' אצבעות גדיל: ורב הונא אמר אצבע שאמרו לענין אצבע

הגהות הב"ח

א) לפי גירסא דהכא והיכא מוכרת דכינו לפרש דמיייר צכסת מפרס דכיה מיייר קרף הוס דכפסת דורות לא מליץ וכן זריקת או שפיה ואמנס צנחמס (דף כה) הגירסא בויקיע וספיר י"ל דקאי אפסת דורות.

